

Vierde vergadering Bosschap 1965

In de vierde vergadering van het bestuur van het Bosschap, gehouden op donderdag 7 oktober 1965 te Den Haag, werden Bosschappen vastgesteld, waaronder die van de begroting der inkomsten en uitgaven van het Bosschap voor het jaar 1966. Voorts verenigde het bestuur zich met het voorstel van het dagelijks bestuur om te komen tot de organisatie van regionale en nationale bosbouwtagen.

De agenda vermeldde, dat op de Rijksbegroting 1966 een 2-tal posten voorkomen die van groot belang zijn voor de bosbouw: een bijdrage van f 1.025.000 ten behoeve van de opengestelde bossen in eigendom van publiekrechtelijke lichamen, alsmede een bijdrage van f 3.000.000 aan de eigenaren van opengestelde bossen.

De voorzitter toonde zich verheugd dat de overheid het principe heeft aanvaard, dat het billijk is de bouseigenaren een vergoeding te verstrekken voor de kosten, die zij hebben te maken in verband met de recreatie. Hij sprak er zijn dankbaarheid over uit dat zo snel een beslissing is verkregen inzake het verzoek van het Bosschap van 29 januari 1964 om een Rijksbijdrage van f 60 per ha te verlenen aan eigenaren van opengestelde bossen, die bij het Bosschap zijn geregistreerd.

Naar wordt gehoopt zal thans een halt worden toegevoerd aan de verkoop van bossen in kleine kavels, waardoor het bosbezit in belangrijke mate dreigt te worden versnipperd. Bovendien kan de regeling bijdragen tot de openstelling van het bosbezit, hetgeen een winstpunt voor de recreatie moet worden genoemd. Het is van groot belang hoe de regeling uiteindelijk zal worden en welke bepalingen, met name ten aanzien van de openstelling, zullen worden opgenomen. Op departementaal niveau wordt een en ander thans uitgewerkt. Naar de mening van het Bosschap moet de regeling in ieder geval aan de registratie bij het Bosschap worden gekoppeld. Overigens is een spoedige totstandkoming dringend gewenst.

Met betrekking tot dit punt merkte de heer Bax op, dat het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Bouseigenaren in het najaar van 1962 heeft moeten constateren, dat de financiële uitkomsten van de bosbouw in snel tempo achteruit gingen. Dit bracht met zich mee het gevaar voor versnippering van het bosbezit. Immers, het instandhouden van voor ons land flinke bosbestedingen dreigde verliesgevend te worden. Daarnaast bestond met oplopende prijzen een grote vraag naar kleine bospercelen, die men als privé-recreatieterrein wilde gebruiken.

In deze ontwikkeling vond het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Bouseigenaren aanleiding om aan prof. dr J. H. Becking, oud-hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de ontwikkeling van de rentabiliteit van het bosbedrijf. Deze opdracht heeft prof. Becking, in nauwe samenwerking met de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij, uitgevoerd. Zijn rapport kwam gereed korte tijd voor de Algemene Ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging van Bouseigenaren, die op 13 juni 1963 werd gehouden. Deze verga-

dering stond dan ook geheel in het teken van bespreking van de rentabiliteit van het bosbedrijf, waarbij genoemd rapport als uitgangspunt diende.

In dit verband kan nog worden vermeld, dat dr Th. C. Oudemans enige tijd tevoren de suggestie had gedaan om een eventuele bijdrageregeling zeer eenvoudig te houden door uit te gaan van een bepaald bedrag per ha, waarbij hij de suggestie deed van f 100 per ha per jaar.

Hierna heeft de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren het Bosschap verzocht bij de Overheid stappen te ondernemen teneinde voor de eigenaren van opengestelde bossen een bijdrage uit de algemene middelen te verkrijgen. Op 29 januari 1964 heeft het bestuur van het Bosschap hiertoe een verzoek gericht aan de Ministers van Landbouw en Visserij, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Financiën. In dit verzoek werd onder andere een bijdrage gevraagd van f 60 per ha, uitgaande van de uitkomsten van het bosbedrijf op dat ogenblik, waarbij voorop heeft gestaan, dat onder geen voorwaarde het verwijt zou kunnen worden gemaakt, dat werd overvraagd.

Het is begrijpelijk, dat het geruime tijd moest duren, voordat het beraad van de Overheid zo ver was gevorderd, dat vorengenoemde begrotingsposten konden worden opgenomen. Daar de uitvoeringsregeling nog niet bekend is, zijn er nog geen exacte gegevens omtrent de bijdrage per ha. Het enige gegeven waarover men beschikt is de toelichting op de begroting van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Men houdt er rekening mee, dat het uitgetrokken bedrag van f 3.000.000 zal worden verdeeld volgens een degressieve schaal over 1700 bouseigenaren met een oppervlakte van ongeveer 100.000 ha aan bos. Hetgeen dus zou neerkomen op een gemiddeld bedrag van f 30 per ha.

De Nederlandse Vereniging van Boseigenaren is verheugd en dankbaar dat de Overheid principieel de belangrijke bijdrage van het particuliere bosbezit en het bosbezit van de lagere publiekrechtelijke lichamen aan de recreatie van het Nederlandse volk heeft erkend. Immers, de bijdrage wordt gegeven in verband met de kosten van instandhouding en openstelling van het bosbezit.

Evenwel bestaat er naast dankbaarheid een zekere teleurstelling aangezien de Overheid heeft gemeend slechts ongeveer de helft van de gevraagde bijdrage te moeten toekennen. Dit geldt te meer nu sinds januari 1964 de uitkomsten van het bosbedrijf nog weer belangrijk zijn achteruitgegaan. In het verleden is wel eens een vergelijking gemaakt tussen de resultaten van het particuliere bosbedrijf en de uitkomsten die het Staatsbosbeheer behaalde. Toen is van de zijde van het Staatsbosbeheer gesteld, dat een dergelijke vergelijking niet mocht worden gemaakt, mede in verband met de verschillende doelstelling bij het beheer. Dit bezwaar kan niet worden gemaakt, wanneer voor de achteruitgang van de uitkomsten van het bosbedrijf gedurende het jaar 1964 een beroep wordt gedaan op de relatieve achteruitgang van de uitkomsten van het Staatsbosbedrijf gedurende dat jaar, vergeleken bij het jaar 1963. Aan het jaarverslag 1963 van het Staatsbosbeheer kan immers worden ontleend, dat het nadelig exploitatiesaldo in het bosjaar 1962/1963 voor het gehele domeinbeheer (69.648 ha waarvan 42.482 ha bos en 27.166 ha andere gronden) bedroeg f 1.783.0000 of f 23 per ha (hierin is reeds gecalculeerd de waardevermeerdering door stijging van de houtvoorraad). De voorzitter heeft voorts in het jaarverslag 1964 van het Staatsbosbeheer gelezen dat het nadelig exploitatiesaldo (na rekening gehouden te hebben met de toeneming van de houtvoorraad) in het bosjaar 1963/1964

bedroeg f 3.300.000 of f 47 per ha. Dit betekent dus in één jaar een achteruitgang van f 24 per ha.

Indien de cijfers voor het particuliere bosbedrijf in dezelfde orde van grootte zouden liggen, hetgeen waarschijnlijk lijkt, dan kan hieruit worden geconcludeerd, dat de bijdrage, waarvoor thans gelden op de begroting zijn uitgetrokken, niet zoveel meer bedraagt dan de achteruitgang in de bedrijfsuitkomsten gedurende het eerste jaar na de indiening van het verzoek door het Bosschap.

Tevens vermeldde de agenda het afscheid van de secretaris van het Bosschap, mr S. J. Halbertsma.

Het bestuur van het Bosschap verenigde zich met het voorstel van het dagelijks bestuur aan de heer Halbertsma, die wegens zijn benoeming tot algemeen secretaris van de Nederlandse Vereniging ter bevordering van het Levensverzekeringwezen, zijn functie als secretaris van het Bosschap moet neerleggen, op te voorzitter memoreerde de wijze ontslag te verlenen.

De voorzitter memoreerde het vele werk dat de heer Halbertsma — aanvankelijk als secretaris van de Hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting van de Landbouw en later als secretaris van het Bosschap — in het belang van de Nederlandse bosbouw heeft verricht. Vele belangrijke zaken van uiteenlopende aard, hebben in de loop der jaren de nodige aandacht gevraagd, op economisch, sociaal, wetgevend, fiscaal en waterschapsgebied. Dat veel kon worden bereikt, is voor een belangrijk deel te danken aan de voortreffelijke wijze waarop de heer Halbertsma zich van zijn taak heeft gekweten. Spreker memoreerde voorts de bijzondere prettige wijze, waarop de samenwerkingsbinnen het Bosschap steeds heeft plaats gevonden. Ook mevrouw Halbertsma is dank verschuldigd voor de wijze waarop zij haar man steeds in alles heeft terzijde gestaan.

Persoonlijk zal de voorzitter in de heer Halbertsma een goede vriend gaan missen. Spreker wenst de heer Halbertsma en zijn familie een voorespoedige toekomst en overhandigt hem namens het bestuur van het Bosschap een enveloppe met een foto van het afscheidscadeau, een tafel.

Van werkgeverszijde sloot de heer Haffmans zich bij de woorden van de voorzitter aan. Hij merkte op, dat in werkgeverskringen nog steeds personen zijn, die het bestaan van het Bosschap niet toejuichen. Spreker acht het echter een zeer nuttig instituut, dat zeer veel in het belang van de Nederlandse bosbouw heeft weten te bereiken, mede dankzij het werk van de secretaris.

Namens de werknemers sprak de heer Kikkert zijn waardering uit voor het werk van de heer Halbertsma. Hij constateerde dat het Bosschap goed heeft gefunctioneerd, mede dankzij de omstandigheid dat de heer Halbertsma bij zijn werkzaamheden een gepaste vrijmoedigheid paarde aan een dynamische instelling.

In zijn dankwoord wees de heer Halbertsma op een aantal vraagstukken, die nog op een oplossing wachten.

Met betrekking tot de waterschapslasten en andere belastingen, die op onroerend goed drukken, wees spreker erop, dat voor de waterschappen eeuwenlang het onroerend goed als basis van de heffing is aangenomen. Naar de langzamerhand gegroeide moderne inzichten is echter bepaald niet meer vol te houden, dat aan het onroerend goed, ongebouwd en gebouwd,

het etiket van uitsluitend belanghebbende bij de taak van het waterschap kan worden opgedrongen.

Het onroerend goed kan niet meer het uitsluitend draagvlak van de waterschapsfinanciering zijn. Aangezien het buitengewoon moeilijk is voor de waterschappen om die andere belangen te doen meebetalen, stelt de Unie van Waterschapsbonden in een adres aan de Regering (4 december 1963), dat het Rijk als meest representatieve partij van die belangen is aan te merken; met als consequentie, dat de noodzakelijke bijdrage door die andere belangen ware te verwezenlijken door het verstrekken van jaarlijkse Rijksbijdragen aan de Gewone Dienst der Waterschappen. Spreker wees op de cumulatie van aanslagen, die een eigenaar van onroerend goed ontvangt:

grondbelasting;
gemeentelijke straatbelasting (de laatste jaren veelal verdubbeld);
gemeentelijke baatbelasting en waterschapslasten.

Dit in tegenstelling tot een eigenaar van roerend goed, die al deze aanslagen niet krijgt. Grond is echter gemakkelijk grijpbaar voor de fiscus, maar het moet worden betwijfeld, of de billijkheid hiermede wordt gediend. Afschaffing van de grondbelasting zou een verlichting betekenen voor de grondeigenaar.

In 1953 heeft de Regering de „Commissie Financiëel Bestel Waterschapswezen” ingesteld. Deze bestudeert nu reeds 12 jaren de financiering der waterschappen, zonder met een resultaat voor de dag te zijn gekomen. Een spoedige oplossing is echter dringend nodig daar de waterschapslasten enorm zijn gestegen en nog steeds met sprongen omhoog gaan, zodat de Rijksbijdragen voor de recreatie grotendeels weer dreigen te worden opgeslokt.

Hierop aansluitend wees de heer Halbertsma op het grote belang van de belastingen, met name als politiek instrument. In voorafgaande jaren is er van de zijde van het Bosschap voortdurend op gewezen hoe buitengewoon gevaarlijk de vermogens- en successiebelasting zijn voor onze bossen en landgoederen. Gelukkig hebben Regering en Staten-Generaal dit in 1964 tijdig ingezien en is in de nieuwe Wet op de Vermogensbelasting een billijker regeling tot stand gekomen voor de vermogensbelasting voor onder de Natuurschoonwet 1928 gerangschikte landgoederen. Deze regeling is evenwel nog maar een voorlopige en dient verder te worden verbeterd en dan eveneens in de nieuwe Successiewet te worden vastgelegd.

De Regering heeft echter onlangs aangekondigd om voor 4 jaren de vermogensbelasting van f 5 per duizend op f 6 per duizend te willen brengen. In dit verband moge gewezen worden op de Wet 16 augustus 1951 tot wijziging van de Successiewet (Stbl. no. 382). Toen is de successiebelasting tijdelijk, voor 4 jaar, verhoogd en zijn andere belastingen eveneens verhoogd, teneinde bij te dragen tot dekking van de bijzondere uitgaven voor de defensie. Dat waren de zogenaamde Koreawetten. De toenmalige minister van Financiën, prof. Lieftinck, heeft toen een amendement van de Wetering overgenomen, dat de strekking had om de verhoging niet te doen gelden voor landgoederen, die onder de Natuurschoonwet zijn gerangschikt. Spreker betoogde, dat in het Wetsontwerp tot verhoging der Vermogensbelasting, dat op stapel staat, een verhoging voor Natuurschoonwet-landgoederen acherwege dient te blijven. Bovendien ware het te overwegen om de Vermogensbelasting aftrekbaar te stellen voor de inkomstenbelasting.

Ten aanzien van de bijdrage-regeling, constateerde spreker, dat er reden bestaat, om de Regering erkentelijk te zijn voor hetgeen zij heeft willen bewerkstelligen. Men dient zich echter te realiseren, dat de bedragen nog maar een begin zijn; in de voorstellen van het Bosschap waren de bedragen tweemaal zo hoog geraamd. Spreker hoopte, dat een ieder eens zal inzien, dat een particulier de goedkoopste rentmeester is voor ons volk. Thans komt men er als belastingbetaler af met $\pm f$ 30 per ha per jaar. Bij aankoop van bosgrond voor bijvoorbeeld f 8.000 per ha — en dat is heus niet te hoog in deze tijd — en bij een rentevoet van 5%, zou men al f 400 per ha per jaar aan rente moeten betalen. Overigens onderstreepte spreker in dit verband het belang van het werk, dat door het Staatsbosbeheer en de Natuurbeschermingsorganisaties op het gebied van de natuurbescherming wordt verricht.

Vervolgens ging de heer Halbertsma in op de aanleg van nieuwe bossen. Deze aangelegenheid staat de laatste tijd in het middelpunt van de belangstelling. Dit geldt niet alleen voor de bossen in de nieuwe polders, zoals Oostelijk Flevoland, doch evenzeer voor de 9 nieuwe door de Rijksdienst voor het Nationale Plan ontworpen zogenaamde Amsterdamse bossen. De Staten-Generaal hebben zich in principe met deze plannen verenigd. Het is echter dringend noodzakelijk, dat zij ook worden gerealiseerd, wil men ons land leefbaar houden.

In het Streekplan voor de Haagse agglomeratie is nog geen rekening gehouden met de aanleg van een dergelijk bos van $\pm$ 1000 ha tussen Den Haag—Voorburg—Leidschendam enerzijds en Zoetermeer anderzijds. Het is niet alleen gewenst, doch ook noodzakelijk, dat het niet bij plannen blijft, doch ook dat overheidsdiensten zich daadwerkelijk aan de verwezenlijking van deze plannen zetten.

Het is ontoelaatbaar, dat in de komende decennia honderdduizenden uit de randstad Holland op week-ends en vakantiedagen oprukken in Oostelijke richting om zich uit te storten over de Utrechtse heuvelrug en de Veluwe, daarbij de wegen verstoppend en enorme hoeveelheden energie en geld verspillen, indien bij tijdig ingrijpen de noodzakelijke recreatiebossen ook in het Westen des lands zullen zijn te vinden.

Tenslotte ging spreker nog in op de ontwikkeling van de P.B.O.

Het bestuur benoemde daarop drs G. J. den Hartog met ingang van 8 oktober 1965 tot secretaris van het Bosschap, waarna de voorzitter de vergadering sloot.

Na afloop was er gelegenheid persoonlijk afscheid te nemen van de heer Halbertsma en kennis te maken met de nieuwe secretaris.
